

Nagyvárad Estilap

Főszerkesztő: MARTON MANÓ

Kiadóhivatal: Hegedűs Hírlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezsa)-utca 6.

Felelős szerkesztő: KATONA BÉLA

Bukaresti kiküldöttek tárgyalnak Váradon a közigazgatási reformról

Dimitru szenátor, a közigazgatási reform szenátusi előadója, több közigazgatási vezérigazgató társaságában a bukaresti gyorsvonattal ma délután Nagyváradra érkezett. A magyarországi közhivatalnokokat a pártvároson dr. Popovici Miksa prefektus, dr. Bucico Károly főtanácsos továbbá a vármegye és város főbb tisztviselői fogadták. Az előkelő vendégek az álló-

másról egyenesen a vármegye-házára hajtottak, ahol a megyei, illetően a járási, továbbá a város főbb tisztviselőinek bevonásával rögtönzött értekezletet tartottak a közigazgatási reformról. A vármegyei illetve a városi gyakorlatban való alkalmazása tárgyában.

A bukaresti vendégek tiszteltetésére a város és a vármegye ma este együttes bankettet ad.

A szófiai kivégzést ötvenezer ember nézte végig

Felakasztották Pogány népbiztos bizalmasát
Érdekes jelenetek a siralomházban és a bitó alatt

— Az Estilap eredeti távirata —

A szófiai székesegyház elleni merénylet vádlottai közül hárman ma reggel hirt adtunk róla. A bírósági haditörvényszék határozata. A keddről szerdára virradtak együtt töltötték a szófiai börtönben. Friedmann Zsákát együtt töltötték a szófiai börtönben. Friedmann Zsákát együtt töltötték a szófiai börtönben. Friedmann Zsákát együtt töltötték a szófiai börtönben.

Reggel mindössze egy-egy konyakot ittak, a fekete kávé annál többet.

Hajnaltól megjelent a tömeg, udvariasan elvárta a felajánlott vigaszt. Mikor a három fél nyolckor elépett a dohánnyal telt szobába a fogházigazgató, kedélyesen kért bocsánatot tőle, hogy nem tudta a fogház ablakot nyitni.

— Annyi megbeszélni valónk volt — mondta Friedmann — hogy a magunk magunka eszünkbe se jutott.

Részüljenek az indulásra, mondta a fogházigazgató. Ekkor a három elítelt sorban elbúcsúzott egymástól. Minden érdekenykedés nélkül kezelt szótartottak.

Reggel nyolc órakor folyt a kivégzés. A székesegyház előtti tere ötvenezer ember gyűlt össze, mert a kivégzést teljes nyilvánosság előtt tartották meg.

A székesegyháznak azon ol-

dala felé állították a bitófákat, amely a robbanás következtében beomlott. A kivégzetteknek utolsó pillantása szörnyű művükre esett.

A bitó alatt különben midahárom halálraítelt a legteljesebb nyugalommal viselkedett. Friedmann zsakettet viselt, Coeveten pedig sötét ruhát.

Zadvorszky burburi kabátban jelent meg s mikor a hóhér megragadta, egy pillanatra bocsánatot kért, levette kabátját s odaajándékozta egyik pribéknek.

A kivégezettek közül kétségtelenül a legérdekesebb személy Friedmann volt. Vele már majdnem az egész világ rendőrsége foglalkozott. A kommunista veszély elhárítására ugyanis nemzetközi kapcsolatban állnak a kulturális rendőrségei, nyilvántartják az összes agitátorokat, titkos ügynököket és pontosan értesítik egymást, ha egy-egy ilyen nyilvántartott ember megjelenik valamilyen városban, vagy elutazik onnan.

Friedmann horvát származású ügyvédjelölt. A magyar kommun alatt egy fevidéki városban vádbiztos lett és több embert végeztetett ki. A kommun bukása után ő is külföldre menekült és Bécsben ültette fel tanyáját. Ekkor került összeköttetésbe a moszkvai kommunistákkal és szolgálatukba szegődött.

A Moszkvából menekült Po-

gány Józseftől kapta az utasításokat.

Pogány akkoriban állandó futár volt Moszkva és Berlin között. Rendszerint Berlinben találkozott Friedmannal, ott vette át a pénzt és a magyar kommunisták ügyeire vonatkozó parancsokat.

Ő volt az, aki megbízást kapott a Horthy magyar kormányzó elleni merényletre.

Akkor leleplezték az ausztriai Loebenben. De megszökött. Bulgáriába került, ahol a terrorizmus élére állt. Tegnap aztán kivégezték.

A Somogyi-Bacsó gyilkosság ügyében feloldották Beniczky Ödönt a titoktartás alól

— Budapesti tudósítónk távirata —

A Népszava tegnapi számában arra hívta fel a magyar kormány figyelmét, hogy Beniczky Ödön volt belügyminiszter viszársatért Budapestre. Rámutat arra, hogy ez alkalommal igazán itt volna az ideje, hogy a miniszterelnök feloldja a hivatalos titoktartás alól a volt belügyminisztert és így módot adjanak neki a Somogyi-Bacsó gyilkosság ügyében vallomást tennie.

A felhívásra a magyar lapokban felhivatalos közlemény láttott napvilágot, amely szerint Beniczky Ödönt június hatodikára kihallgatásra idézték a honvédelmi ügyészségre. A hivatali titoktartás alól való felmentés Beniczky külföldi tartózkodása idején megtörtént, s így a Somogyi-Bacsó gyilkosság tisztázásának nincs többé akadálya.

Németország fegyverkezik

A hadügyminiszter szenzációs beszéde

— Az Estilap eredeti távirata —

A német birodalmi gyűlésen a véderő budget vitája alkalmából Gessler Reichswehrminiszter nagyszabású beszédet tartott, melyben Németország fegyverkezését sürgette.

— Az egész világon leszerelés helyett állandó fegyverkezés folyik — mondotta a miniszter — a hadseregek meghaladják a háború előtti létszámot. A német védőrségnek a békeszerződés szerint is az a feladata, hogy a határokat megvédje. Elég erős.

nek kell lennie ahhoz, hogy a feladatát teljesíthesse. Amennyiben az általános leszerelés be nem következik, olyan hadsereg kell tartani, amely a szükségletnek megfelel.

Nem igaz az, hogy Németország titokban fegyverkezik. A nagyhatalmak közt egyedül Anglia szerelt le, mégis

egyedül légi flottájára többet költ, mint amennyit az egész német hadügyi budget kitesz.

Meglepő fordulat a pesti bombamerénylők pörében

Új bizonyítást rendelt el a Tábla

— Budapesti tudósítónk távirata —

Két napon keresztül tárgyalta a budapesti ítélőtábla az erzsébetvárosi bombamerénylők feleltetési tárgyalását. A tárgyaláson Nyirő Géza tanácselnök elnökölt. Referens Zachar István dr. táblabíró volt. A tárgyalás egészen formális jellegű volt, csak iratokat olvastak fel és afölött tanácskoztak, hogy a feleltetési ítélet meghozatala előtt elrendeljék-e a bizonyítás kiegészítését?

A tárgyalás iránt rendkívüli érdeklődés nyilvánult meg. Csak belépőjeggyel lehetett bejutni. A védelem 114 új tanút jelentett be. Hosszas tanácskozás után tegnap délelőtt hirdették ki a tározatot, mely a bizonyítás kiegészítését rendelte el. Huszonhárom pontra nézve kell új bizonyítást lefolytatni. A legfontosabb kérdések, amelyek a tábla előtt nem világosak, ezek: igaz-e az, hogy a merénylet ide-

Iratkozzon be
a Hegedűs kölcsönkönyvtárba

Atlantic és Apolló mozgó

Ma, pénteken

A fehér pillangó

Filmregény a művészetből 6 felvonásban

Főszerepben: Barbara La Marr és Conway Tearle

Ezt megelőzi egy kitérő 2 felv.

Hallromboy burleszk

Jén Márffy Budapestén tartózkodott? Igaz-e az, hogy a rendőrség bántalmazta? Milyen volt a nemzeti védelmi osztály vérbizóságának szervezete?

A budapesti tábla visszaküldötte az ügyet a bizonyítás lefolytatása végett a törvényszékhez.

HIREK

A mai zürichi nyitás

BERLIN	123 -	PRAGA	153250
NEWYORK	51675	BUDAPEST	7275
LONDON	251175	BUKAREST	245 -
PÁRIS	259250	BÉCS	7280

VARADI ARFOLYAMOK:

Magyar korona	323 áru	330 pénz
Osz rak shilling	2990	2975
Francia frank	1080	1070
Angol font	10 8	1034
Svajci frank	4130	4115
Lira	860	850
Dollár	212 -	21050
Csen korona	630	634

A TEXTILPIACON

Kovács Testvérek nagyáruház	
mai telefonjelentése:	
VILAGHIRU ARNOLD RO.	
SENTHAL DELAIN	35 lei
VILAGHIRU EXCELSIOR	
VASZON	35 lei
FRANCIA EPONGE	85 lei
FRANCIA BATISZT	35 lei
LIBERTI, CHARMEUSEUK	125 leltől
SELYMEK	275 leltől
LEGFINOMABB GYAPJU.	
SZÖVETEK	225 leltől

* Felmentettek egy várad rendőrt az emberölés vádjától. A büntetőtörvényszék Szólióssy tanácsa ma délelőtt tárgyalta Drimba Imre rendőrtiszt büntetését, akit az ügyész halált okozó súlyos testisértséssel vádol, amit azzal követett el, hogy 1923. március 28-án részeg állapotban előállított Ille Demezer fogyvásárhelyi napszímot úgy megverte, hogy az két nap múlva a vérés következtében meghalt. A kihallgatott tanúk egybehangzóan azt vallották, hogy Ille egy korcsmai verekedésnél sérült meg. Athanasiu ügyész vádbeszéde és Gredinariu ügyvéd védbeszéde után a bíróság felmentette Drimba Miklós rendőrt az ellene emelt vád és következményei alól. Az ítéletben a királyi ügyész is megnyugodott.

* Orvosi hír. Dr. Schwarcz Illés szülész-nőorvos rendelőit Str. Episc. Pavel (Pável-utca) 25 sz. alatt újra megkezdte.

* Hadi árak részére szükséges 150 pár elsőrendű anyagból készült cipő 30-tól 43-ig ajánlatot mintával 1925. június 5-ig kérem beadni. Parcul Carmen Sylva (Schlauch-tér) 1. Az Elnökség; Marie Dr Ille u. Zigre.

* Pintér Böske június 5, 6, 7 és 8 án vendégszerepel Nagyváradon.

* Orvosi hír. Dr. Moer Samu ismert belgyógyász négy heti üdülésre Karlsbadba utazott.

* Pintér Böske négy legjobb szerepét játsza a jövőhéten a nagyváradai színházban.

* Megmarta a vipera. Tegnap délután súlyos sérüléssel szállították be a kórházba Kiss Lajosné 67 éves szalobágyi asszonyt, akit a falu határában lévő erdőben földieper szedés közben egy vipera megmarta. A szerencsétlenül járt asszonyt rögtön beoltották és hír szerint már túl van a komoly veszélyen.

* Pintér Böske estéire vasárnap reggeltől árusít jegyeket az elővételi pénztár.

* Max és Ica elmonnek Váradról. Max és Ica bucsuznak Váradtól. Három hónapos vendégszereplésük ideje alatt közel fértöztek a váradiakhoz. Várad éjszakai életéhez. Az Excelsior bar műsorának voltak legfőbb erősségei és a mondain táncművészetnek valóban minden szépségét legrejtettebb értékét tárták elének. Naponként felviharzott a taps és egyes számaik után a publikum szünni nem akaró óvációba részesítette őket. Kolozsvárra mennek most, de sokan szeretettel várják őket vissza a várad parkettre.

Pintér Böske egész Nagyvárad ünnepeleli fogja.

Park áruház, Engelnél Valódi angol és Hammer Backettek, tenniszlabdák, Mah-Yong kapható.

* Nem hólyagzik fel a bőre, ha órákig fekszik a napon, ha Strand cremet használ; csak az Angyal drogeriában kapható. 5

Park áruház, Engelnél, diszműaruk, márkasporcellánok, retiküllők és utazási cikkek nagy választékban.

Masamódnók figyelmébe!

Legdivatosabb női fillokalap

minden színben kapható a Kalapgyárban

Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczy ut) 20. Str. Nic. Iorga (Zöldfa-utca) 21. 968

Perzsaszőnyeg kiállítás

A gyapjuperzsa szőnyegeiről már híres Székely perzsaszőnyeg szövő műhely most mutatja be a bécsi kiállításon éremmel kitüntetett selyemperzsa készítményeit a színházi bejárat előtt. Péntek, szombat, vasárnap, hétfő d. e. 9-1-ig.

Dorian Filmszínház és Dorian Terrasse

fél 6 órakor

9 órakor

Ma, pénteken először:

11 felvonásos vígjáték műsor

A főszerepben:

Chaplin, Zigottó, Monty Banks

Véres verekedés a bécsi egyetemen

Ostromállapotot rendelnek el Bécsben

— Az Estilap eredeti távirata —

Bécsből táviratozzák: Napok óta véres verekedések folynak a bécsi egyetemen a horogkeresztesek és a szocialista diákok között. A zavargások a legnagyobb mértékben elfajultak és a horogkeresztesek már

a rendőrkordont is áttörték és diadalordítással megszállták az egyetem előcsarnokát.

Délben a munkanélküliek tömege valóságos ostromot intézett az egyetem ellen, de az őrség visszaverte a támadást.

A dulakodás áterjed a többi főiskolákra is. Az egyetem környéke valóságos harctérhez hasonlít, a rendőrök több ízben kardlappal tisztították meg az egyetem előtti teret.

A vegytani élettani intézetbe revolveres harcok folytak, a diákok ölmosvégű botokkal támadtak.

A Reichsrathstrassen a menzát a nacionalisták butorokká eltorlaszolták. A szocialisták megostromolták a barrikádokat és már majdnem baltakukkerítették, amikor 300 kereskedelmi hallgató segítségül sietett az ostromlottaknak és hátha madta a szocialistákat.

A harcnak a lovasrendőrség attakja vetett véget.

A szocialista párt erővel felszólítására Ranek kancellár energikus intézkedéseket fogantott. A főiskolákat bezárták, vizsgákat pünkösdtől tanig elhalasztották. Ha a zavargások folytatódna elrendelik az ostromállapotot is.

Nyílttér

NYILATKOZAT.

A Transylvania (volt Nagyvárad) Napló-nyomda ellen indított felmondási peremet megnyertem és a bíróság nevezett nyomdát 64000 lej és járulékai megfizetésére kötelezte. Mivel hogy e per kapcsán a Transylvania-nyomda főnökei meghurcoló híreket terjesztettek rólam, repütációm érdekében közlöm a bírósági ítélet indokolásának következő passzusát:

„A bepanaszolt cég semmiféle bizonyítékot nem produkált arra nézve, hogy felperes inkorrekt magatartást tanúsított volna, ellenkezőleg maguknak az igazgatósági tagoknak a nyilatkozata is megerősíti, hogy a felperes mindig korrektül járt el.”

Heller Samu,

a Transylvania-nyomda volt cégvezetője.

MOZI

— A fehér pillangó a legszebb amerikai film, melyet a First National, Newyork legnagyobb filmgyára készített. Nemcsak eredeti témája, de a tökéletes rendezés, pazar toalettek, csodás felvételek, igazán művészi játék feledhetetlen művelészetben részesíti a nézőt. Csillogó pompában, káprázatos fényben ragyog szemünk előtt Páris és Newyork Betekintést enged a művészvilág felszines gyönyörébe és leplezett fertőjébe. A legszebb amerikai mozicsillag, Barbara la Marr és a legideálisabb férfi Conway Tearle játszik a világsikert aratott film főszerepét. E kitérő műsor még ma és holnap kerül lejárásra az Apolló és Atlantic-mozgóknak.

— Chaplin és Zigottó, a két legnépszerűbb filmkomikus játszik ma, pénteken a Dorian-filmszínházban. Zigottó három darabban, Chaplin pedig egy kacagtató burleszkben lép fel. Ezenkívül színre kerül Monty Banks legújabb 2 felvonásos vígjátéka is. A 11 felvonásból álló szenzációs műsor minden egyes darabja óriási nevetést fog kiváltani. Az előadások 6 és 9 órakor kezdődnek.

x Felelősség mellett vállalom, hogy a legújabb megőrzött szörmebundákat, ruhaneműket és szőnyegeket. Lechner, Strada Ciorogariu 4.

x 24 óra alatt kaphat magyar, cseh, francia, angol vizumokat a Hegedűs Hírlap-irodában.

A Dorotheum

szombat esti árverésén

nászajándékoknak alkalmas tárgyak

nagy mennyiségben kerülnek eladásra

Egy el nem mondott halotti beszéd

Messze van Páris: messze van Epinay. De a temető, ahol elföldelték, Váradig ér el Várad! Borzalmas temető! El tudni a nyelni a legszebb életet, a leg tisztább multat, a legragyogóbb jövőt. Ó, végtelen a végtelen halál éhsége. Micsoda örült és telhetetlen falánkság kellett ahhoz, hogy téged, éppen téged tudott elveszejteni. Bolond, veszendő egy világ ez, hogy éppen a legjobbjaiból dobja ki magából: a legjobbjaiból: mintha a jók, a tiszták és az emberül hivatottak hiába lettek volna, s hiába igyekeztek volna széppé és jóvá formálni az emberi arculatot! Miért történt, hogyan történhetett? Mely gonosz, ismeretlen törvény szelvénye, parancsa, logikája volt, hogy meg kellett halnod? Vagy talán te magad akartad? Benneünk akartál volna megváltani, bűnös és tévelygő barátaidat: mindenkit, aki él, hiszen ellenséged — ó, jámbor, páratlanul jámbor lélek — ellenséged nem volt senki...

Mindenkit szerettél. És akit ismertél, az mind, mind szerettett. Ugy jártál köztünk, mintha mindenkitől bocsánatot akarnál kérni, amiért élsz. Bölcs, szelíd és mindeneket megértő lényed mintha arra ügyelt volna mindig, hogy másoknak ne ártson: Istene, ha mi élünk, ha mi örvekdünk, ha mi járunk, kelünk és érvényesülünk, ki tudja, mennyi embert fosztunk meg attól, hogy a helyünkben boldogulhasson? Ugy-e, így gondoltad barátom és testvérem, szegény jó Várad! Albert, aki nem ártottál még a légynek sem soha és aki ime földözöttad magad az emberért?...

Megismerttélt minket a várad! tájak sok mesés titkával. Elhoztad hozzánk a müncheni utcák babonás csendjét, a talján vidékek romantikáját s a párisi boulevard zenebonáját. Rézkarcoló tehetséged élénk idézte az öreg mosonók kietlen sorsát, koldusok örömet és boldogtalan urak portréját. Az embert keresed mindenki, s az embert dokumentálta minden rajzod: az életre indult, s halálra rendelt, szegény, szenvedő embert...

Gondolatod a csillagokat is járta. Külön világot teremtettél magadnak: világot, utat, mindenki számára, hogy annak törvényei: a szépség és a jószág eluralkodjanak mindenek fölött és hadbaszálljanak a szenvedés gonosz törvényeivel.

Bolond, hitetlen és öröm nélküli világban rögeszmék után fut az ember. Az én rögeszmém furcsa egy rögeszme. Azt tartja, — legalább is azt tartotta eddig, — hogy életünk egyetlen mozgatója az akarat. Hogy akiben nagy és öntudatos akarattal él az élet, az nem hal meg közülünk, míg az, aki meghal...

Várad! Albert, szegény kis huszonnyolc éves martirja az emberi szívnek, te sem akartál volna élni? Várad! Albert, aki ment voltál minden földi vágytól, akit a vér és az arany nem kábított el soha, aki soha nem kért, mert csak adni akart mindig: Várad! Albert, szegény megboldogult barátom és testvérem, a

jajban, te magad akartad volna a halált?...

Az epinayi sir hallgat. És Várad! Albert, akinek egész, hamar beteljesült élete egy merő vigasztalás volt, most az egyszer nem tud bennünket megvigasztalni...

Kondor László.

A nyaraló Nagyvárad

Hol töltik a kánikulát a boldog váradiak?

A hivatalos nyár minden kelleke együtt van. Az aszfalt puhára fő s enyhe naftalin illat terjeng a légből; a hős gyek meztelenre öltözve ragyognak a poros utcán, a nyári vendéglők esténként boldogan fogadják keblükre a városból érkezőket. A férjek az utolsó esetvonásokat végzik a nyaralási programmon, azok a boldog kiváltságosok, akik tehetik, már elintézték az elkövetkező két hónap súlyos gondját. Egy-két hét és buszszalmaözvegyek hangos vigalma nehezedik Váradra.

A riporter, az ideai nyarat is a kávéházi terasszon fogja töltöni, de valahogy úgy érzi sokkal nyugodtabban teheti ezt, ha előbb érdeklődik, hol nyaralnak az idén a váradiak? Annál könnyebb ennek utánajárni, mert hisz itt nem igen tartják az ilyesmit titokban. Korzón, kávéházban, Stepperben már hetek óta ez a téma és ma már kialakult vélemények alapján számolhatunk be a nyaraló Nagyváradról. A kiinduló

pont a nyaralás problémájánál is a gazdasági helyzet. Míg azelőtt a legfőbb szempont a nyaralásnál az volt, hol a legszebb, a legújabb, a legnagyobb, addig ma a „mibe kerül?”-nek van döntő ereje. Fördőprospektusok, menetdíjak és valutaszámítások eredményeképpen az olasz és cseh fürdőhelyek majd mindegyikében találhatunk egy-két nagyvárad! nyaralót az idén. Igaz ugyan, hogy Olaszországba körülbelül három ezer leibe kerül a másodosztályú gyorsvonati jegy, de bőségesen kárpótol az ottani olcsóság. Egyike a legkeresettebb helyeknek az idén is Albánia lesz, ahol 30–50 líráért (napi 200–400 leiert) nagyszerű pensiók, jó ellátással fogadják a vendéget. Ma már a vízumnehézségek is eltűntek, mert a jugoszláv vasutak újból kiadják a tíz dináros átutazó vízumot. A júniusi júliusi abbáziai kurlistán már jónéhány váradi familia nevé olvashatjuk.

A többi olasz tengerparti fürdők is elég látogatottak lesznek. Az olasz fürdőkkel versenyezni fognak az idén a cseh fürdőhelyek.

A csehszlovák kormány fürdőinek idegen forgalmát emelendő 33 százalékos vasúti kedvezményt nyújt az idegeknak, ha tíz napig tartózkodnak egy, vagy több fürdőhelyen. Öt vagy hat váradi család már foglalt lakást Karlsbadban, egynehányan a Tátrába mennek, ahol a mi viszonyainkat tekintve olcsóság van. Tátralomnácson a napi ellátás körülbelül 50 cseh korona, Tátrafüreden 70 cseh korona kerül. Egyike a legolcsóbb csehszlovákiai gyógyfürdőknek Trencsénteplice, ahol már 30 cseh koronaért is van jó ellátás. A vasúti költség a tátrai fürdőbe gyorsvonaton 2000 lei oda és vissza.

Nagyon sok váradi nyaralt az előző években német és magyar fürdőkben. A német márka magas kurzusa és az ottani magas árak az idén elriasztanak mindenkit a német fürdőtől, míg a magyar fürdők tavalyi magas árai tartanak vissza sokakat.

Egyike a legérdekesebb nyaralásoknak, amelyet egy nagyvárad! ügyvéd és egy bankdirektor tervez. E boldog hűsítők egy északamerikai hajón Triestből Palermóba és Nápolyba mennek, az utazás alig kerül huszezer leibe oda-vissza személyenként.

A francia, belga és hollandi fürdőhe-

lyek, Biaritz, Ostende, Scheveningen és a többiek az idén nem igen fognak váradiakat látni.

Szolidabb családok az idén is az erdélyi fürdőket keresik fel. Szovátán például július elsejére már együtt lesznek a nagyvárad! kolónia szépasszonyai Tusnádhoz ugyancsak hívek maradtak a régiék.

A komoly gyógyulást keresők most is nagy szeretettel keresik fel az osztrák fürdőket.

Az idő is rendkívül kedvez mert az osztrák kormány a bécsi egészségügyi kiállítás alkalmából jelentékeny árkedvezményeket ad az osztrák vasutakon. Arról nem is beszélve hogy a Semmeringben, a Pannhausban napi ötszáz leiert nagyszerű ellátást adnak.

A legnagyobb érdeklődés azért mégis a Püspök és Félir fürdők iránt van. A szerény középosztály az idén is ezeket a helyeket kultiválja és a két fürdő körüli kis falvak ma körülbelül azt a szerepet töltik be, mint Budakesz, Nagymaros és a többi Pest körüli községek. A szegény váradiak felpakkolják a familiát, havi ezer leiert bérelnék egy kis szobácskát, ahol szerény keretek között mégis csak eltelik valahogy a nyár.

SPORTESEMÉNYEK

Vasárnap megtartják a szófiai mérkőzést

A latin nemzetek olimpiásza maradt el

Az Estilap szerdán megjelent számában bukaresti távirat nyomán hírt adott arról, hogy a magyar-pünkösdi első napjára tervezett bolgár-román mérkőzés ismeretlen okból elmaradt. — Ujabb távirati értesítés szerint a szenzációsan ígérkező nemzetközi meccset mégis megtartják

és a román csapat, köztük a nagyvárad! játékosok holnap utaznak Bukarestből Szófiába. Elmarad ellenben a latin nemzetek Párisban megrendezendő olimpiásza, amelyre, mint ismeretes, Románia is benevezte a maga csapatát.

Nurmit legyőzték

— Az Estilap eredeti távirata —

New-Yorkból jelentik: Nurmit, a világhírű finn csodafutót, a párisi olimpiász szenzációs győztesét, a philadelphiai félangol-mértföldes versenyben Elf Hefelfrich amerikai atléta 10 yarddal legyőzte. Idő 1 perc 56 másodperc. Világrekord.

A kolozsvári válogatott újabb veresége

A kolozsvári válogatott csapat, amely legutóbb Nagyvárad válogatottjaitól szenvedett vereséget, tegnap Marosvásárhelyen játszott az ottani reprezentatív csapat ellen és attól eldöntetlen

félidő után 2:0 arányban kikapott. A kolozsvári válogatottnak ez az újabb veresége élénk szenzációt keltett erdélyi sportkörökben.

Várad! futballmeccs, amelyet félidő után elsöpört a vihar

Barátságos mérkőzések az olimpiai alap javára

Csekély érdeklődés mellett, de annál izgalmasabb hangulatban bonyolították le tegnap délután az olimpiai alap növelésére rendezett váradi mérkőzéseket. A fanatizált tömeg szenvedélye különösen a NAC-Törekvés mérkőzésen lobbant ki teljes erővel és ennek az izzó hangulatnak csak a második félidőben kereskedett zivatar vetett véget.

Előmérkőzésként a Bihorul Egyetértés meccset játszották le. A mérkőzést 2:0 (1:0) arányban

teljesen megérdemelt módon a szépen fejlődő Bihorul csapata nyerte meg. Az egyik gólt különben tizenegyesből Klein rugta. Jó bíró volt Glück Henrik (NAC).

Fél hét után került sor a nap főeseményére: a NAC-Törekvés mérkőzés lejátszására. Annak dacára, hogy mindkét csapat erősen megsebezve vette fel a küzdelmet, mégis olyan nivós és mindvégig érdekes játékot produkáltak, amely a két rivális

Ne hagyja megint a legutolsó napra,

mert megint nem fog sorsjegyet kapni, főként pedig ne hagyja magát félrevezetni. — A szatmári házorsolásnál összesen csak 1800 drb. sorsjegy van kibocsátva, ezek közül 101 darab sorsjegy, tehát minden tizennyolcadik nyer. Az első száz darabonként 250 lei készpénzt, a százegyedik a házat, vagy 1200 dollárt. Ne legyen könnyelmű! Soha többet nem jut egy vagyonhoz 250 leiért. A Hegedüs hírlapirodában összesen csak 20 darab sorsjegy van már!

minden egyes találkozásának egyik legfőbb alapvonása. A mérkőzés első pillanatában Grünbaum már megszerzi a NAC részére a vezetést és a következő pillanatban Kinigli holtbiztos helyzetből hibáz. Ezekután mindenki a NAC hatalmas gólarányu győzelmét várja, de csak hamar lábrakapnak a frissen dolgozó Törekvés csatárok is és egy negyedórai megfeszített küzdelem után Zsiga pompás centereből megszületik a kiegyenlítő gól. Továbbra is a Törekvés marad frontban és változatosan szép akciók után Zsiga az egész védelmi vonalat kicselezve egyedül viszi gólba a labdát. Eközben az eső kezd szemelni, ez azonban még nem akadályozza a játékosok teljesítményét. Ismét a NAC ragadja magához az iniciatívát és a féldíj utolsó percében Rónay-nak egy a kapu előtt támadt tumultusban sikerül a kiegyenlítést megszereznie.

Az érdekesnek ígérkező második féldíj azonban elmaradt. Alig helyezkedtek el újra a játékosok, amikor a vihar olyan erővel kezdett dühöngeni, hogy a játékot lehetetlen volt tovább folytatni, mire Balogh János bíró lefújta a mérkőzést.

Asszonyom!

Ha ön unatkozik, ha a szerelem változatait fűrkészni akarja, ha idegeinek gyógyulás kell, ha a hősöket, az élet diadalmas nagyjait vagy hajótörölteit óhajtja megismerni, iratkozzék be a

Hegedüs Hirlapiroda
kölcsönkönyvtárába,

ahol minden könyvet elolvashat, ami az utóbbi öt évben megjelent

A váradai Egyetértés Debrecenben

A nagyváradai Egyetértés megerősített csapata a magyar pünkösöd mindkét napján Debrecenben vendégszerepel. Pünkösöd va-

sárnapján a DKASE, hétfőn pedig a Váradon jól ismert DTE lesz a lila-fehér dresszes váradai csapat ellenfele.

Színház

Péntek este: Mézeskalács, Petrás Sári felléptével, B bérlet.

Szombat délután fél 4-kor: Juhász legény szegény juhász legény operett újdonság, olcsó helyárakkal.

Szombat este: Chrizantém operett bemutató.

Vasárnap délután fél 3-kor: Katonadolog operett repris, mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap délután fél 6-kor: Próbaházasság bohózat, mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap este fél 9-kor: Chrizantém operett újdonság, bérleten kívül.

Hétfő este fél 9-kor: Chrizantém operett újdonság A bérlet.

Kedd: Chrizantém operett újdonság, B bérlet.

A waterloói csata

— Lengyel Menyhért vigjátéka a váradai színházban. —

Szerda este mutatta be a színház Lengyel Menyhért pompás vigjátékát, A waterloói csatát. A csekély számú publikum kacagása szinte betöltötte a barátságatlanul néptelen nézőteret. Sokat mulatott az ötletes vigjáték minden mozzanatán. Újabb élénk bizonyítéka ez a darab Lengyel meglepő színadmirális rutinjának, amely a Taifun mély problémája és az Antónia magyar koloritjai után most a könnyebb válfajban is szerencsés kezű. Egy Amerikába vándorolt magyar kereskedő különös és kedves pesti kalandja az egész színes kis história, s inkább a romlott pénzviszonyok, a hanyatló színművészet és a fel lendülő film-biznisz persziflázása A waterloói csata. A másod-

dik felvonás, — ha kissé emlékeztet is a Mozikirály szüzességére — mégis páratlanul kedves és groteszk.

A váradai bemutató a jobb előadások közé tartozott. Különösen Tóth Elek találta el a megfelelő hangot egy üres, de jóképű moziszinész figurájában. Természetesen Jósika Mici is kitűnő volt és finom intuíciója most is megérezte szerepének igazi irányát. Soós volt a tulajdonképeni főszereplő. A kalandba sodródott amerikai. A derék színész minden igyekezetét belevitte ebbe a rég nem látott halás szerepbe. Tulságosan igyekvő volt, s ez talán játékának a rovására esett. Ez a szerep az, amely önmagában hordja a kacagtató humort. Főlöszleg ezt külön aláhuzni és olcsó komikus allűrökkel fokozni. Ahol ezt mellőzte, ott helyes uton haladt Soós, s ott kifogástalan is volt. Az őszinte ovációkból bőven jutott ki neki.

Kabos, Hevesi és Berengh megelégtettek a követelményeknek.

— Ma bucsuzik Petrás Sári. Ma este a „Mézeskalács” főszerepében vesz bucsut Nagyvárad közönségétől a világhírű magyar primadonna, Petrás Sári, aki eddigi vendéjátékai alkalmával ragyogó művészetével, utolérhetetlen előadó készségével és finom játékával egyaránt elragadtatta a közönséget.

Legjobb
TENNISZÓIPÓK Reichardnál

Divatmintás grenadinék, színes opálokat legolcsóbban
LEITNER MÁRTON R.-T.-nál vehet

minőségben vezet

Értesitem Biharmegye és Nagyvárad nagyrődemű közönségét, hogy

férfiszabó üzletemel

Str. I Vulcan (NagySándor-utca
1 szám alól 1685

Rimanóczy-u. 1 szám alá

(Royal kávéház mellett)

helyeztem át. Teljes tisztelettel

Weisz E. Zsigmond

Csak nyolc napig!

150 leiért

kap egy feldíszített női
gyöngy szalma kalapot

250 leiért

eredeti párisi modell
filckalapot

KLEIN SIMON cégnél

Str. I. Vulcan (Nagy Sándor-u.) 1.

A BÉKE KOVÁCS-a A SAS-PASSAGEBAN

Szent a béke az összes felekezetek között! Nem létezik már a numerus-clausus, mert nálunk mindenki egyformán
OLCSÓ KISZOLGALÁSBAN RÉSZESÜL

POMPADOUR siffonok női ingekre alkalmas méterár 35 Lei	ANTONIA vásznak, ágyneműre alkalmas méterár 55 Lei	FI-FI grenadinok, ideálisan szép mintákban méterár 80 Lei	BAYADER szövetek utcai ruhára alkalmas méterár 85 Lei	Ausgerechnet Bananen kanava szövésű mosó kelme méterár 65 Lei	KAMELIÁS-HÖLGY eponge francia gyártmányú sima és spricces méterár 85 Lei
--	--	---	---	---	--

PÜNKÖSDI SLAGERUNK

sima grenadinok, sima opálok, színes batisztok, fehér és színes etaminok, mintás libertik, fehér és színes ruhavásznak, fehér és drap panamák, fehér és drap szádák, sima és kockás poplainék, selymek, marocainek, eolinok, gyapju grenadinok csikkal és még millió divatcikk.

Ezek a pünkösdi olcsóságok Kovács Testvérek áruházában kaphatók

Anghelescu miniszter szenzációs nyilatkozata az iskolatörvényről

— Nem akarjuk elnemzetielleníteni a kisebbségeket!
A miniszter vádjai a magyar delegátusok ellen

Az iskolatörvény kodifikálása körül támadt hullámokon — sajátos csak látszólag — megjelenik most Anghelescu kultusz-miniszter bejegyzése. A törvényalkotó miniszter hivatalos nyilatkozatban igyekszik bebizonyítani a törvény liberális és toleráns szellemét. A magyar oktatási törvényekkel von párhuzamot, s hangsúlyozza, hogy hajlandó az ő törvényjavaslatát bármely régebbi magyar törvényvel fölcserélni. Nem muszáj el leszögezni azt a román nép türelmes szellemében is elhatározását sem, hogy nem kívánják a kisebbségek elnemzetiellenítését. — Egyben azonban súlyos vádakkal illeti a magyar delegátusokat, s az elégetlenség hangoztatását irredentus célnak minősíti. Ha Anghelescu három esztendő működése nem zárna ki a kételyt, mely ténykedéseit körül veszi, a nyilatkozat még igen meggyugtató is lenne.

Az egyébként szenzációs nyilatkozat, amelyet a miniszter a Rádior szerkesztőjének adott így hangzik:

— A nem állami oktatásról szóló törvényjavaslat, amelyet a törvényhozó testület elé terjesztettem — mondotta a miniszter — legliberálisabb törvények közé tartozik, amelyeket a közoktatásügy fejlesztése terén alkotunk.

— Javaslatom két kategóriára osztja fel az iskolákat:

nyilvánossági joggal bíró és azok nélkül működő iskolákra.

A nyilvánossági jogot megkapja minden iskola, mely megfelel az előírt feltételeknek, vagyis

saját helyisége van, tanszemélyzete kellőképp kvalifikált és legalább három éve áll fenn.

A nyilvánossági joggal felruházott iskolák

ugyanazokat a jogokat gyakorolják, mint az állam iskolái: úgy a növendékek érettségije, mint általában a vizsgák és érvényes bizonyítványok kibocsátása körül.

A nyilvánossági jogot a közoktatásügyi minisztérium kebelében létesített állandó tanács (consiliul permanent) adja meg. Egy tisztán iskolai szervezetre kívántam ruházni ezt a megbízást, amely

független legyen a politikai befolyásoktól is, hogy a nem állami iskolák teljesen meglegyenek elégedve.

A szabadságnak és a toleranciá-

nak szelleme hatja át egész javaslatomat, amit bizonyít az a tény is, hogy

az összes kisebbségi iskolák amelyeknek 1918 előtt megvolt a nyilvánossági joguk, megtartják ezt a jogukat továbbra is.

Egy második intézkedés, amely szintén a törvényjavaslat toleráns szellemét tükrözi vissza, a javaslat azon dispoziciója, mely

a nem állami és kisebbségi iskolák bezárásáról, vagy nyilvánossági joguk megszüntetéséről szól.

Az iskolák bezárását, vagy nyilvánossági joguk felüggasztését ismét kizárólag az állandó tanács eszközölheti.

Tehát esetleges bírói akciók kisebbségi iskolával szemben a miniszter részéről nem érvényesülhetnek. Ezeknek az iskoláknak a tannyelve a tanulók anyanyelve marad

azzal a kötelezettséggel, hogy a tantárgyak közé felveendő a román nyelv, a román történelem a földrajz és az állam alkotmányának oktatása.

— Ezekből a főbb dispoziciókból, s általában a javaslat egész struktúrájából minden jóhiszemű ember és mindenki, aki tárgyilagos módon óhajt a kérdéssel foglalkozni, világosan láthatja, hogy a kisebbségi, felekezeti és magániskolákról szóló törvényjavaslatom a legdemokratikusabb és legliberálisabb szellemben készült és mondhatom nincs oly törvényhozás, mely szabadelvűbb törvényt alkotott volna. Egyre inkább összehasonlítás a javaslat rendelkezései és az összes magyar közoktatásügyi törvények dispoziciói között, kezdve az 1863. évi Eötvös-féle törvényen, folytatva a felekezeti középiskolák tannyelvérről szóló 1879-iki Trefort-féle törvényvel, majd az 1883. évi iskolatörvényt, szintén Trefort Ágost művét, az 1891-iki Csáky-féle ovoda-törvényt és a tanítói fizetésekről szóló 1893. évi magyar törvényt áttanulmányozva, — mondom — egyszerű összehasonlítás rámutat arra a szellemre, amely a magyar törvényhozókat a régi Magyarországon nem magyar lakossága és különösen a románok, svábok és szlovákok elmagyarosításának céljától vezette, — eltöltötte. Ne is beszéljünk az Apponyi-féle 1907. évi törvényről továbbá az 1917-ben az ugynevezett kurtizánok életbeléptetett intézkedéseiről, amely törvény és amely intézkedések teljesen

elmagyarosították a román iskolákat.

A mai Románia, amelyben túlnyomó többséget alkot a román nép — 17 millió lakos közül 13 és fél millió a román — attól a toleráns és szabadd szellemtől áthatva, amely egész történelmi multjában vezette volt,

nem kívánja elnemzetielleníteni egyik kisebbségi nemzetiséget sem és mindenkinek teljes szabadságot kíván nyújtani saját nyelvének és tradícióinak fejlesztéséhez.

— Egy ilyen liberális törvény, mint a parlament előtt fekvő tervezetesen nem konvenial azoknak, akik keresik az alkalmat az izgatásra és az irredentizmusra és csupán így magyarázható a Magyar Pártnak és több magyar főpapnak magatartása. Mivel is magyarázhatnám másképp azt az eljárást, hogy a felekezetek képviselői, akik javaslatomnak a parlament elé terjesztését hónapokkal megelőzőleg tudomással bírtak már arról és ismerték azt minden részletében, sőt közzétették is észrevételeiket, amelyeket a javaslat végleges megszövegezésénél nagyrészt tekintetbe is vettem — mégis az utolsó pillanatban — újabb egyhavi haladékot kértek a javaslat tanulmányozására azzal a nyilvánvaló intencióval, hogy így az már ne kerülhessen a parlament elé a há-

rom hét mulva bekövetkező nyári szünet előtt.

— Nem akartam a javaslat vitáját az őszi ülésszakra halasztani — folytatta Anghelescu miniszter —

mert annak az új tanév kezdete előtt már hatályba kell lépnie.

— Ezért nem adhattam meg a kisebbségek képviselőinek ezt az újabb haladékot.

— Egyesek közülük erre visszavonultak, a szászok képviselői és a parlament több magyar képviselő és szenátor tagja azonban ott maradtak és teljes részleteiben letárgyalták velem együtt a javaslatot.

— A kivonulók tiltakozása tehát izolált és hatástalan maradt és bizonyítékául szolgál minden jóhiszemű embernek, hogy a Magyar Párt és magyar egyházak képviselői más célokat követnek és nem találkozik óhajukkal egy demokratikus és liberális szellemű törvény.

Különböen ugy ezeknek a felekezeti képviselőknek, mint a szenátusban a javaslat vitája alkalmával mondott beszédemben a nyilvánosság előtt is formálisan kijelentettem, hogy

hajlandó vagyok törvényjavaslatom bármely rendelkezését az előbbi magyar törvények megfelelő dispozicióival felcserélni.

— Ebből mindenki láthatja, melyik részen van az igazság és amire törekcszenek azok, akik kommunikéket adnak és felhívásokat intézgetnek — mint az elmúlt napokban is — az ország és a külföld sajtójához.

Az északi sark hőse

Kedvezőbb hírek érkeztek Amundsenről

A boldog konkvisztádor: Amundsen, ő nem aranyat, nem szenet keres, nem gyarmatot és nem olesó munkaerőt ment szerezni, hanem az öncélú tudomány szeretete kergeti a kietlen tájak felé, ahol az emberiségnek annyi tehetséges fia elpusztult már a természet kiszámíthatatlan ereje ellen vívott, sokszor oly meddőnek látszó küzdelemben.

Szombaton járta be a világsajtót az a hír, hogy Amundsen elérte az Északi Sarkot. A hírt akkor nem erősítették meg és azóta egyre nő a kínos bizonytalanság érzése, mert

nem minden alap nélkül tartanak attól, hogy Amundsent és őt társát valahol baj érte.

Tegnapelőtt már hírbírek jártak be a földkerekséget Amundsen az Északi Sarkot légiónyi vértanuinak sorsára jutott,

mára azonban biztatóbb hírek jönnek.

A Spitzbergánál horgonyzó Fram hajón, ahonnan Amundsen repülőgépe elindult, igen nagy izgatottság uralkodik, de, mint

szikratávirat jelzi, minden pillanatban visszavárják Amundsent,

akik tegnap állítólag életjelt is adott magáról.

Meteorológusok véleménye szerint a légköri viszonyok igen kedvezők.

Messzire el lehet látni és Amundsenek nem tévedhetnek el,

mert igen nagy távolságból észrevehetik a Fram-ot.

Amundsen diadalmas repülőútja a sarkkutató legnyakdtörőbb vállalkozásának sikerét jelenti. Évszázadok óta a sarkkutatók egész gárdája harcolt és vérzett el a két sarkvidék hó- és jégmezőin.

Franklin tragikus végű erőfeszítéseitől Cook szélfurakodásáig az emberi küzdelmek széles skálája zajlott le Északon. Délen pedig elég, ha csak Scott rettenetes halálgaloppját és a fiatal Shackleton áldozatos erőfeszítéseit említjük.

Ebben a minden képzelget felülmúló versengésben mégis négy nevezetes dátum emelkedik ki.

1909 április 6-án Peary eléri az Északi Sarkot.

1911 december 16-án Amundsen beveszi a Déli Sarkot, alig egy hónappal előzve meg nagy versenytársát, Scottot.

Kizárólag
csak

GYERMEK CIPŐK

Finom, szép és tartós
gyermek bőr- és vászoncipőket, valamint
szandálokat — eredeti
gyári áron csakis a

Carmen gyermekcipő-
szalonban
vásárolhat
I. Vulcan (Nagy Sándor)-u. 4

Világ-
szenzáció
lesz

A farkasok csodája

Az Apolló
és Atlantic
mozgóban

Mindhárman, valamennyi elődjükkel együtt gyalogszerrel és kutyákvontatta szánokon szállottak szembe a nagy ismeretlennel. Csak egy hős akadt közel három évtized előtt, aki a szelek szárnyán, akkor még léghajón akart az Északi Sarkra repülni: Andrée, természetesen hiába, léghajója elpusztult, utasainak nyomuk veszett.

Amundsen különben légvonalban mintegy 1200 kilométert kellett, hogy repüljön, hogy a spitzbergai Kings-Bay-ből eljusson az Északi Sarkhoz.

New-Yorkból különben azt jelentik, hogy az amerikai segélyakció, amely az esetleg bajba jutott Amundsen és társai felkutatására menne, — egyelőre megfeneklett Wilbur tengerészeti miniszter kijelentette, hogy véleménye szerint képtelenség léghajót vaktában kiküldeni egy több, mint egy négyzetmérföldnyi jégmezőre, hogy ott hat embert felkutasson.

Megint dolgozik a román-orosz bizottság

— Bukaresti tudósítónk távirata —

A besszarábiai Sorocában ülésező román-orosz bizottság (amelynek működéséről és feladatáról legutóbb megemlékezett az Estilap) ismét megbeszélést tartott az április 1-től május 15-ig felmerült vitás ügyek elintézésére.

Az *Universul* értesülése szerint a román delegátusok szótartották, hogy a Dnyeszter tulsó partjáról bolsevista agitátorok izgatják a folyó inensó partján levő lakosságot. A román delegáció ilyen irányú tiltakozására az oroszok azt felelték, hogy ez az ő belső ügyük, amibe ők nem törnek beleszólást. Ezzel szemben a román delegáció arra hívta, hogy az, ami a Dnyeszteren túl történik, magán viseli a provokálás és a külföld felé irányított propaganda jellegét.

Tiltakozott azután a román delegáció az ellen, hogy a vörös katonák, valahányszor egy román katona megjelenik a Dnyeszter partján, szitkozódni és csúfolódni kezdenek. A román delegátusok ilyen esetekért elégtételt kértek, azonban az oroszok a tagadás álláspontjára helyezkedtek, úgyhogy az eképpen eldöntetlenül maradt eseteket a központi bizottság elé viszik.

A legközelebbi ülés orosz földön fog lefolyni.

Selyem poupline 100 cm. széles minden divatszínben Lei 168—
LEITNER MÁRION R.-T.-nél

A Hősök Napjának megünneplése Nagyváradon

A görög keleti egyház Aldozió csüörtökén szokta megünnepelni a román nép a háboruban elesett hősök emlékeztetését és ezt a napot nevezi Hősök napjának.

Tegnapra esett ez az ünnep, amelyet méltó pompával ülték meg az egész városban. A házakon és boltokon román lobogó lengett. Az összes felekezetek templomaiban istentisztelet volt. A görög katolikus klérus, több katonai diszszázad és nagyszámu közönség kíséretében az olaszii temetőbe zarándokolt, míg a görög keleti papság, élén Ciorogariu Romulusz püspökkel a Rulikovszky-temetőbe vonult ki, a melynek utjain kétoldalt katonák álltak sorfalat. A hatóságok vezetői is nagyrészt ebbe a temetőbe mentek és a helyőrség is nagyszámmal volt ott képviselve. Az egyszerű fakeresztet katonasírokat dúsan behintették tarka mezei virágokkal, minden keresztet egy-egy kis román zászló, minden sirhantot egy-egy kis fehér gyertya. Ciorogariu püspök gyászmisét pontifikált, a responzóriákat egy férfi énekhar adta elő. Rengeteg koszorú és virág jutott a katonasírok előtt álló emlékoszlopra.

Mindannyiunk érdeke jól, olcsón ruházkodni!

1 m. valódi francia mosó delain	Lei 46.—
1 m. prima cernazefir	40.—
1 m. békebeli liliumvászon	54.—
1 m. svájci himzett batist	60.—
1 m. fehérneművászon I-a	40.—

Állandó nagy raktár cipővásznak és belésárukban

Witrael Vilmosnál

Strada Avram Iancu (Kossuth-utca) 2. Sas-kávéházzal szemben. 1703

Férfi szalmakalapok 120 lei
Bossi kalap 200 „

KLEIN SIMON

Str. Josif Vulcan (Nagy Sándor-u. 1. 1487

Tűz egy váradai szeszraktárban

A kár 150.000 lej.

Szerdán este kevéssel 9 óra után hatalmas tűzvész csaknem teljesen elhamvasztotta a Str. Millerand (v. Arany János)-utca 1. szám alatt lévő Neumann-féle szeszraktárt.

A tűzoltók Serac Aurél főparancsnok vezetése mellett teljes felkészültséggel vonultak ki a veszélyeztetett épület elé, ahol több mint másfél órai küzdelmes munka árán sikerült a veszélyeztetett épületet megmenteni. A raktár készlete, mintegy százötvenezer lej értékű szesz és pálinka a lángok martaléka lett.

Ma délelőtt bizottság szállt ki annak megállapítása végett, hogy a tűz keletkezésének közvetlen okát megállapítsák. A kár egy része különben biztosítás útján megtérül.

* Kerti mulatsággal kezdődik június hó 21-én a nagyváradai könyvnyomdászok János-ünnepélye, amely délután 4 órakor veszi kezdetét a Katolikus Kör ujonnan átalakított kerthelyiségében. A legkellemesebb hangulat közepette indul meg a rózsa-ünnepély, kugliverseny, tombola, verseny, szerencsehalászat, szépségverseny, valamint a konfetti- és szerpentinesata. Mind egyik verseny három győztese egy-egy értékes jutalomdíjban részesül. A délutáni ünnepély keretében a jónevű Gutenberg Dalkür legszebb számaival kezd-

veskedik a közönségnek. Este órai kezdettel fényes zárkör táncmulatság lesz a diszteremben, amely reggelig fog tartani. Külön érdekessége lesz az esztendő táncmulatságnak, hogy a táncoló hölgyek mind különféle színű pettyes karton ruhában fognak megjelenni, bár ez nem kötelező, azonban három legszebb pettyes kartonduhás hölgy egy-egy értékes jutalomdíjban fog részesülni, melyet egy hölgyekből álló zsűri fog megítélni. Mindez csatódíjhébeli ismertetése a nyomdászok János-ünnepélyének, melyre már is felhívjuk a közönség szíves figyelmét. A rendezőség a finom izlésű, művészi megfogalmazását a napokban kezdi meg.

* Három évi börtönre ítélte egy pesti tanárt, Budapesti tudósítónk táviratozza: A budapesti törvényszék tegnap tárgyalta Buza Dezső középiskolai tanár bűnperét. A tanár a Vigszínház takarítójától és szereket, ruhaneműket és dolárokat csalt ki azzal az ürügyvel, hogy amerikai utlevél megszerzését helyezte kilátásba. Az utlevél megszerzése egyrészt késett, mire az asszony család és sikkasztás címen feljelentést tett a tanár ellen. A tárgyaláson Buza hamis tanúkkal akarta igazolni, hogy az asszonynak tízezer ötmillió koronát adott kosztásmatra. A tegnapi tárgyaláson az ügyész nagyobb vádbeszéddel mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy évtizedek óta nem láttott ilyen ocsmány bűnügyet. A perbeszéd elhangzása után a bíróság a csalt tanárt háromévi börtönre ítélte és elrendelte azonnali letartóztatását.

Legjobb TENNISZJOIPÓK Reichardnál

Pásztor Árpád:
Tolsztoj tragédiája L. 220.— 2

Öltönyöket, felöltőket, raglánokat stb.

Fondat: 1899 utólérhetetlen olcsó árban készítek Alapítva: 1899
COVERCO és ANGOL KERMÉMET számla szerinti árban szolgálok ki b. megrendelőimnek

Biró László, Ep. Ciorogariu (Uri)-utca 24 sz.

Üzletáthelyezés miatt

raktáron levő összes áruimat mélyen leszállított árakban kiárusítom.

Kálmán Sándor

ékszerész
Piața Unirii

Házátalakítás miatt a raktáron levő összes

CIPŐKET

minden elfogadható árban elárusítjuk.

GONDA TESTVÉREK, Bul. Regele Ferdinand 5. Park szálloda épület.

Ciordas és Bolcas meggyilkolásának bűnpöre a váradai törvényszék előtt

Megkezdődött a vádlottak kihallgatása

— Saját tudósítónktól —

A nagyváradai törvényszék esedékszéki termében ezen a délután a messzeségbe tűnt forradalmi idők egyik véres és megkezdődött a főtárgyalás Ciordas János dr.-nak és Bolcas Miklós dr.-nak 1919. áprilisában elkövetett meggyilkolásával vádolt tiztizenhárom bűnpörében.

Fél 9 órakor vonul be a bíróságra. Elöl Predivicu tanácselnök, utána Eleuterescu és Seracu bírák. Majd Sovrea dr. vezetőügyész komoly alakja tűnik fel a közvádloi helyen. A jegyzőkönyvet Andronachi vezeti, a védők közül Kocsán János dr., Stamatoiu dr., Alfons, Zoltán Jenő dr., Sorozs dr. és Pogány Gyula dr. vannak jelen. Az újságírók padját megtelt, ellenben érdeklődő közönség nem mutatkozik.

— Vezessék be a vádlottakat! — hangzik Predovicu elnök utasítása — és pár pillanat múlva bejön a terembe a fővádlott: Magos József, egy fogházor kíséretében. Utána még hat vádlott sorakozik.

Magos József elfoglalja helyét a vádlottak padján. Alacsony, sovány ember, betegesnek és hosszú fogságtól megviseltnek látszik. Tiszta, csinos, kifogástalanul vasalt kék zakó, divatos fekete cipő van rajta. Feje kopasz, borotvált; arca gondosan ápolt; látszik, hogy bajuszára sokat ad. Rendes, komoly, dolgozó kispolgár benyomását teszi az emberre.

A többi hat vádlott: Szántó Sándor, Kelemen Márton, Bányai György, Sachs Henrik és Katz Béla sorban leülnek a két zöld padra.

Az elnök megállapítja, hogy három vádlott: Toma Károly, Borbath Lajos és Mihale Sándor hiányzik. Karhatalommal fogják őket elővezetni.

— A főtárgyalást megtartjuk! — enunciólja az elnök és főbb vonásokban ismerteti a vádiratot. Ezután Stamatoiu dr. Alfons védő, magyar tolmács kirendelését kéri, mivel négy vádlott nem tud románul. A főtárgyalási elnök kijelenti, hogy ha szükségesnek fogja látni, fog kirendelni tolmácsot.

— Josif Magos! — hangzik kis pauza után az elnök szava és Magos József felemelkedik a vádlottak padjáról. Kis remegés vesz rajta erőt, de hamar erőt vesz magán. Az elnöknek minden kérdésére csaknem korrekt román nyelven válaszol: Magos József Károly a teljes neve, 34 éves; Nyárádton született, római katolikus templomban keresztelték, de görög katolikus vallású. Legutoljára Budapesten az Andrásy-ut 38. számú házában lakott. Foglalkozása bejegyzett bank- és tőzsdebizományos. Nőtlen.

— Vagyona van?

— Itt Erdélyben van szülői örökségem, és Budapesten is

van saját vagyonom, de nem tudom, mi történt vele azóta, amióta én itt vagyok.

Elmondja még, hogy a háboru alatt a kolozsvári 21-ik honvédszolgálatban szolgált, büntetve sohasem volt. Lábán és mellén lőtt sebek helye van.

Most Szántó Sándor vádlott nacionaléjára kerülne a sor, de közben jelentkezik Toma Károly vádlott, akinek előzőleg karhatalommal való elővezetését rendelték el. Mivel a vádiratban Magos után következik, az elnök őt veszi elő: Belényesi születésű, görög katolikus, 21 éves mérsáros Nagyszalontán. (1919-ben, tehát 15 éves volt.) Büntetve nem volt.

Szántó Sándor 37 éves, izraelita vallású, a Grünstein-fa-termelő-cég hivatalnoka; vagyontalan; büntetve nem volt. A háboru alatt a harctéren katonáskodott.

Kelen Márton 32 éves, református; az egeresi gipszgyárban munkavezető. Egy gyermeke van; vagyona nincs, katonaként volt.

Bányai György 31 éves katolikus vallású, felvinci lakos; közműves. Arra a kérdésre: van-e különös ismertetőjele, — ezt feleli:

— A jobb vállcsontom el van törve, három bordám hiányzik és tüdőlövésem van.

Sachs Henrik 46 éves zsidó vallású; a La Roche és Darvas-cégnél üzemvezető. Négy gyermeke van. Harctéren járt.

Klein Mózes 65 éves, izraelita, pelbárhidai születésű, a La Roche és Darvas-cég hivatalnoka. Büntetlen.

Katz Béla 38 éves izraelita, szatócs. Négy gyermeke van. A háboru alatt katonáskodott. Büntetve nem volt.

Öt perc szünet után megkezdődik az elnök Magos József kihallgatását.

— Magos József: Ön gyilkosságban való bűnrészességgel van vádolva, amelyet azért követett el, hogy 1919. április 3-ikán éjszaka a belényesi munkás- és katonatanács ülésén kérte, hogy letartóztathassa Ciordas János dr. és Bolcas Miklós dr. ügyvédek, akiket letartóztatván, át is adott Verbőczy kapitánynak kivégzés céljából. — Bűnösnek érzi magát?

— Nem!

— Mikor szerelt le mint katonát?

— Nem tudom biztosan!

— Milyen beosztása volt a katonaságnál?

— 1916-ban megsebesültem és akkor számvevői tanfolyam elvégzése után a gazdasági hivatalban dolgoztam.

Az elnök kérdésére elmondja ezután a vádlott, hogy Kolozsváron érte az októberi forradalom. Ő nem szerelt le azonnal, mert nem tudott foglalkozást kapni,

viszont a katonaságtól huzta a fizetést. Így dolgoztatott a kolozsvári nemzetőrség gazdasági hivatalában.

Amikor aztán Kolozsvárra bevonult a román hadsereg, ő a nemzetőrséggel Nagyváradra jött.

Itt beosztották a 21-es ezredbe, helyesebben: csoportba, amelynek egy Verbőczy nevű százados volt a parancsnoka. Ez alkalommal is a gazdasági hivatalba került.

A Verbőczy-csoport először Derecskén és környékén állomásozott, ahol fegyvereket szedett össze a lakosságtól és fenntartotta a rendet. Egy-két hétig voltak Derecskén, onnan a csoport századai valahová elmentek,

a törzsosztály pedig, amelyhez Verbőczy százados is, Magos is, tartoztak, a Félix-fürdőbe helyezte át hadiszállását.

— Hová mentek a századok? — kérdezi az elnök.

— Azt nem tudom, de nem sokára mi Belényesbe távoztunk. Itt is fegyvereket kellett összegyűjtenünk.

— Kik voltak a törzsosztálynál?

— Emlékszem Verbőczy századosra, aztán segédtisztjére: Ürmössy főhadnagyrá és ennek adjutánsára: Firul Sándor zászlósra.

Vádlott ezután azt bizonyítja, hogy

nem azonos a különítményben szereplő Magos főhadnaggyal, miután ő csak számvevő őrmester volt, aki a katonai élelmezést látta el

Miután nem tud tökéletesen románul, több kérdésre magyarul felel.

Elnök: Milyen csapatok voltak akkor Belényesben?

Vádlott: A 101. ezred, továbbá egy gépfegyverosztály és a tüzéség. En egy 30 tagból álló altiszti törzs tagja voltam.

Elnök kérdésére elmondja, hogy hol lakott, hol érkezett és kikkel érintkezett. Verbőczy és Ürmössy együtt érkeztek a katonákkal, egyébként csak hivatalos összeköttetésben állt velük.

Elnök: Vett részt valamilyen katonai gyűlésen?

Vádlott: Nem emlékszem. Elnök: Más csapatok nem voltak Belényesben?

Magos: Áprilisban átjött Váradról egy vörös zászlóalj. Vasmunkások voltak, egy Patantvus nevű vezetés alatt.

Elnök: Emlékszik rá, hogy április 3-án két ügyvédet tartóztattak le, Ciordas és Bolchas?

Magos: Éppen vacsoráról jöttem Szabó kapitánnyal, úgy 8-9 óra tájban, amikor az utcán találkoztunk Ürmössyvel,

aki felszólított, hogy menjek Ciordas dr. lakására és nézzem meg, miért nem hozzák már, mert ő egy Keresztessy nevű katonának megparancsolta, hogy hozza be az irodába kihallgatás végett. En el is mentem és Ciordas lakása előtt egy Kovács nevű katonával találkoztam, aki a kapuban őrt állt.

Katonaházban voltam, de civil kalapban.

A lépcsőházban megtudtam Keresztessytől, hogy Ciordas megöltözködik. En nem vártam meg amíg elkészül, hanem mentem Ürmössyhez és jelentettem, hogy mindjárt jön.

Elnök: Ürmössynél volt akkor valaki?

Vádlott: Azt hiszem, egyedül volt. En aztán visszamentem az irodába dolgozni. Minthogy szép idő volt, kinyitottam az ablakot, úgy dolgoztam.

Igy halottam, hogy Katz és Keresztessy behozták dr. Ciordast, később pedig Kiss és Egyri nevű katonák Bolchas.

Körülbelül éjfélig dolgoztam, aztán elmentem haza.

Hogy aztán mi történt a két ügyvéddel, azt nem tudom.

Elnök: Egy Friedl nevű tanu azt vallotta, hogy maga kérte Verbőczyt: engedje, hogy maga tartóztassa le Ciordasékát, mert

szeretné őket hálóingben látni. Igaz ez?

Magos: Nem igaz.

Az elnök kérdésére elmondja még, hogy a gyilkosságról ő meg másnap sem értesült. Annyit hallott, hogy Lunkára vitték Ciordasékát, valami helyszíni vizsgálatra. Harmadnap aztán érdeklődött a dolog iránt, s akkor hallotta csak, hogy megölték őket.

Megkérdezi erre az elnök, hogy Sztupka őrnagy, akit a magyar kormány annak idején küldött le a vizsgálat megejtésére, kihallgatta-e őt is?

— Igen.

— Mit vallott akkor?

— Ugyanezeket.

— Egy Magos nevű főhadnagy szerepelt-e a vizsgálatnál és azt kihallgatta-e Sztupka őrnagy?

— En nem láttam, de tudom, hogy ott volt. Debrecenből jött és azt hiszem, hogy ki is hallgatták.

Toma Károly a következő vádlott. Fiatalember. Az általános kérdések után kijelenti, hogy ártatlannak érzi magát.

Elnök kérdésére ezután Toma elmondja, hogy kiket ismert a különítményben. Ő maga úgy került Lenkára, hogy megszökött hazulról és Keresztessy csábítására beállt szolgának. Az emlékezetes éjszaka Keresztessy fölkeltette és felszólította, hogy hozzon lapátot és lámpást. Később, amikor kinézett az ablakon, látta, hogy Hankóczy fegyveresen kíséri Ciordast.

Tizperc múlva puskatűz hangzott el az éjszakában.

Röviddel erre visszajött Keresztessy és megkérdezte tőle, hogy ismerte-e azt a két alakot, akit kísérték.

— En azt feleltem, hogy az

egyiket ismertem, mire Keresztessy azt mondta, hogy

meg ne tudja senki, ami történt, mert különben te is azok sorsára jutsz.

Reggel, amikor kimentem a kertbe, egyhelyt frissen fölcsózt volt a fü és homok jelezte, hogy tényleg történt valami.

Lapzártakor a tárgyalás tart.

KÖNYVEK

melyeket mindenkinek olvasni kell!

"A Coueizmus" Egészség és önfegyelemzés. Irta Coué Emil. Ára Lei 108

Érettségiző fiának a nemi életéről és életfeladatairól Apáknak és fiaiknak Irta dr Juba Adolf. — Ára Lei 65

Az ifjúságnak a nemi betegségekről Ára — — — — — Lei 20

Szerelmi élet a házasságban Ut a nemi kérdés új irányú megoldása felé. Irta M. C. Stopes. Ára — — — Lei 180

Az elhanyagolt nemi betegségek következményeiről. Hogyan óvhatjuk meg magunkat a nemi betegségektől? Ára — — — — — Lei 20

Hogyan óvhatjuk magunkat a nemi betegségektől. Ára — — — — — Lei 20

Az állam és társadalom feladatai a nemi betegségekkal szemben Lei 20

Házasság és a nemi betegségek Lei 20

A syphilis elleni védekezésről Lei 20

A prostitúció történetéből Ára Lei 25

Vita Sexuális. Az ember nemi élete. Sexuálpatológiai tanulmány. Irta dr Nemes Nagy Zoltán Ára Lei 180

Kapható a Hegedüs Hirlapirodában

Okvetlen beiratkozom

a Hegedüs Hirlapiroda kölcsönkönyvtárába, mert a legújabb könyvujdonságokat olvashatom **40 lei havi** olvasási díjért.

Megérkeztek a legújabb VOX

Mondain tánc lemezek Eredeti néger Jazz-band felvételek

Unberufen Toi, toi, toi!

Maytime.

That Old Gang of mine.

Oh Baby.

Drift Wood.

Je t, ai vu Daner.

La Rose bleue.

Why did i Kiss that Girl

Arcady

Wenn du einmal eine Brut hast.

Some Boy.

KAPHATÓ A HEGEDÜS HIRLAPIRODÁBAN.

APRÓ HIRDETÉSEK

LEVELEZÉS

„MIERT csak mindeket felejtett el” jelígre várja sorait Hem. 825

LAKÁS

KÜLÖN bejárattal elegáns butorozott szobát keresek a központban. Cimet a Hegedüs Hirlapirodába kérek. 813

KÖZPONTBAN vagy közelében 2 szobás lakást, esetleg garcon lakást azonnalra keresek. Cimet a Hegedüs Hirlapirodába kérek.

ALKALMAZÁS

ÖNÁLLÓAN főzni tudó minden kis családnak azonnali belépésre kerestetik. Cim Sonnenfeld nyomda portánál. 794

JOBBA családból való kis gyermeket megfelelő díjazás mellett gondozásra elvállalok. Fehér, Str. Grivitei (Sánc-utca) 11. 971

A cipő szakmából utazó, ki Erdély s Bánátban jól be van vezetve, mielőbbi belépésre állást keres. Cimet Hegedüs Hirlapirodába kér. 802

KÉT kifizető leány felvétetik a Sonnenfeld nyomdába.

EGY jóra való minden azonnala felvétetik. Goldstein, Str. Nicolae Jorga (Zöldfa-utca) 5. 824

JÓ kézírású, irodai gyakorlattal rendelkező női munkatárs, ki különösen gyors és helyes számolásban kipróbált jártassággal bír, nyújtja be ajánlatát eddigi működés és fizetési igények megjelölésével „Jó számoló” jelígre a Hegedüs Hirlapirodába. 820

ADÁS-VÉTEL

ASTRA (Gilányi) utca 26 alatt legforgalmasabb helyen egy üzlethelyiség kiadó. Értekezhetni Schwartz Gyula háztulajdonossal.

ELADÓ bérház 600 ezer leiért belvárosban, 15 lakóval, nagy jövedelemmel. Emeletes ház több urilakással központban 1.700.000 lei Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-utca) 1 és fél millióért négy lakással, 6 szobás azonnal elfoglalható. Tománénál, Nilgesztelep. 3—6-ig Strada Tace Ionescu (Körös-utca) 21. 1628

ELADÓK házak, szőlők, földbirtokok, bérházak, magánházak, fűszerüzlet és korcsma stb. Tománénál Nilgesztelep d. u. 3—6-ig Str. Tace Ionescu (Körös-utca) 21. 1628

KÖZPONTBAN egy helyiség autógarásznak, raktárnak vagy műhelynek alkalmas kiadó. Str. Episc. Pável (Pász-utca) 6. 823

PORTAL két kirakatos tölgyfa részönnyökkel és cégtábla üveggel juttatott áron eladó. Értekezni Kálmán ékszerésznél. 744

ELADÓ egy jókarban levő, közepes termetre való ruha. Str. Horia (Báthory-utca) 9.

SÜRGŐSEN átadó, lakásokat eladó házakat, pénzkölcsönöket közvetítek. Szántó, Piata Unirii (Szent László-tér) 5 szám. 817

FUKASZALÓ gép, kifogástalan állapotban, tartalék kaszákkal eladó. Strada I. C. Bratianu (Szaniszló-utca) 18. 818

ELADÓ Palisander ebédlő, jávör és diófa háló, hencserek, stélek, vacsorógép, lámpák stb. Str. Paul Chinez (Aulich-utca) 1. sz. Calea Dorobanilor (Kulikovszky-utca). 819

KÜLÖNFÉLÉK

ÖRÖKBE adnám 15 hónapos kis leányomat, esetleg házaságra. Szarvas-ky-utca 2. Hegedüs, d. e. 11-ig. 6

NAGYBANYARA lakótársnőt keres fiatal leány június hónapra komolyan leányt, asszonyt, vagy idősebb hölgyt. Cim a kiadóban. 1

JÓ házikoszt kapható, négyfogásos 800. Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-utca) 48. szám. 822

SZABÓ Károly magyar utlevél kiadót. Átvethető a Hegedüs Hirlapirodában.

Herbst ékszerész és órász üzletét áthelyezte az Apolló mozival szembe

Plata Regina Mária 1. (Bémer-tér) 180

V. Lucaciu (Malom)-u. 4 eladó:

1 hidmérleg 30 mázsa horderővel, kettős karu villany faaprítóbalt, kovacsolt acélból, 1 körfűrész állvány, 1 körfűrészszel transzmissziókkal, 1 tengeri daráló villanyra rendezve, 1 6 kerek erős Orlichon motor, 1 stráf kocsi, kordé, 2 szám, 14 méter gépszal.

Üzletem ideiglenes áthelyezése miatt

raktáromon levő órákat, disztárgyakat stb. 30 sőt 50 százalékkal olcsóbban kiárusítom. Aranyat, ezüstöt, briliántokat továbbra is magas áron veszek javitásokat elvállalok. 1665

Freund Benjámín
Saguna (Kapucinus)-utca 16.

Szücsműhelyemet
Vlahuta (Szt János)-u. 6. sz. alá

áthelyeztem, 1683

hol mindenféle szücsmunkát a legújabb divat szerint, nyári árban készítek. Molykár elleni megóvásra szőrméket elfogad

Andrássy Miksa, szücsmesztér

Ötvenezer lei részletben is biztosítékra kiadnék Globus, Strada Cogalniceanu (Váradai Zsigmond-u.) 8. 885

Női pongyolák 175 leitől
Blousok 100
Kabátok 500
Legszebb kivitelben kaphatók
Model áruház
Str. Vlahuta 6.

VIZUM
a
Hegedüs Hirlapirodában

Sonnenfeld Adolf részv. társ.

Nap- és esernyőket BLUM VILMOS

mélyen leszállított árban árusít **KÖRÖSPART**
javításokat és áthúzásokat olcsón vállalok

Párisi modellek érkeztek az ERZSÉBET
női kalap szalonba 823 **Sas-passa**

Butorüzletemet

Str. Avram Iancu (v. Kossuth-utca) 1. volt Humanitás helyiség, Sas-palota, (Kovács Áruház alatt) helyeztem át.
Steiner butorgyár 1663

Megérkeztek: WIRTH, Gebr. STINGL, HOFMAN stb.

elsőrangú gyártmányu teljesen új zongorák, melyeket gyári árban árusítok **Telefon 14-57**

STERNBERG, Bul. Regele Ferdinand 14. 1469 II

Szőrme, szőnyeg, bunda nyaraltatás
teljes felelősség mellett **MASITSNÁL** Str. Vlahuta 2. (Szt. János-u.) 1579